

Розділ IX

ТРИБУНА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

DOI: 10.33663/0869-2491-2026-37-741-751

УДК 342.9:336.7.

Д. В. БАГРІЙЧУК,
аспірант Інституту держави і права
імені В. М. Корецького НАН України*
ORCID: 0009-0009-4491-449X

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ФІНАНСОВОГО ЛІЗИНГУ

Стаття присвячена комплексному дослідженню адміністративно-правового статусу суб'єктів публічного адміністрування у сфері фінансового лізингу в Україні в умовах системної реформи регуляторної архітектури фінансового сектору.

Здійснено ґрунтовний аналіз правової природи суб'єкта публічного адміністрування у фінансовій сфері, розкрито співвідношення владних та сервісних функцій цих інституцій. Особлива увага приділена системній класифікації суб'єктів за обсягом компетенції на органи загальної та спеціальної компетенції, що дає змогу виявити механізми формування і реалізації державної політики у сфері фінансового лізингу.

Визначено ключові проблеми реалізації адміністративно-правового статусу цих суб'єктів: надмірний регуляторний розсуд, що виникає внаслідок використання оціночних концепцій, що створює ризики порушення принципу правової визначеності; непропорційне адміністративне навантаження на малі лізингові компанії внаслідок уніфікації вимог.

Ключові слова: фінансовий лізинг, суб'єкт публічного адміністрування, адміністративно-правовий статус, Національний банк України, державне регулювання, фінансові послуги, адміністративна відповідальність.

* **Bagriychuk Dmutro**, Postgraduate Student of Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine

Bagriychuk Dmytro. Administrative and legal status of subjects of public administration in the field of financial leasing

Abstract. *The article is devoted to a comprehensive study of the administrative and legal status of public administration entities in the field of financial leasing in Ukraine under conditions of systemic reform of the regulatory architecture of the financial sector.*

A thorough analysis of the legal nature of public administration entities in the financial sphere is carried out, and the correlation between their authoritative and service functions is revealed. Special attention is paid to the systemic classification of these entities by the scope of their competence into bodies of general and special competence, which makes it possible to identify the mechanisms for the formation and implementation of state policy in the field of financial leasing.

Key problems in the implementation of the administrative and legal status of these entities are identified: excessive regulatory discretion resulting from the use of evaluative concepts, which creates risks of violating the principle of legal certainty; a disproportionate administrative burden on small leasing companies as a result of the unification of requirements.

Keywords: *financial leasing, public administration entity, administrative and legal status, National Bank of Ukraine, state regulation, financial services, administrative liability.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Сучасний етап розвитку економіки України характеризується пошуком ефективних інструментів інвестування та оновлення основних фондів підприємств, серед яких ключове місце посідає фінансовий лізинг. Однак стабільність і прозорість ринку лізингових послуг неможливі без ефективної системи публічного адміністрування. Актуальність теми дослідження зумовлена змінами в архітектурі фінансового сектору України, зокрема прийняттям Закону України «Про фінансовий лізинг» у новій редакції (2021 р.) і завершенням реформи розподілу повноважень Нацкомфінпослуг (т. зв. Спліт), внаслідок чого основним регулятором у цій сфері став Національний банк України.

Ці законодавчі новели поставили перед адміністративно-правовою наукою низку питань щодо визначення змісту та обсягу адміністративної правосуб'єктності органів, які здійснюють публічне адміністрування у цій сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти правового регулювання ринку фінансових послуг висвітлені у працях численних дослідників. Зокрема, Н. М. Внукова, О. С. Безродна, О. М. Колодзів та інші у колективній монографії систематизували сучасні економіко-правові ризик-орієнтовані інструменти регулювання розвитку ринку фінансових послуг (2020 р.)¹. Н. О. Голуб дослідила інститут дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання як елемент реалізації державної конкурентної політики (2024 р.)². А. В. Марущак у дисертаційній роботі розкрив правові засади контрольно-наглядових повноважень Національного банку України (2015 р.)³, а Ю. Нечипоренко проаналізував законодавчу та установчу функції українського парламенту як базові механізми формування державної політики

(2018 р.)⁴. А. В. Омельченко приділив увагу проблематиці дискреційних повноважень органів публічної влади та судового контролю за їх реалізацією (2025 р.)⁵. М. В. Плотнікова розглянула нормативно-правові акти Національного банку України як особливу форму державного регулювання діяльності банків (2010 р.)⁶. Н. П. Погореленко і Д. С. Пилипчук дослідили регуляторні підходи НБУ щодо забезпечення фінансової стабільності (2017 р.)⁷, а Є. В. Царікова окреслила порядок застосування Національним банком України заходів впливу (2016 р.)⁸. О. В. Шевченко і О. В. Севастьяненко охарактеризували регуляторну функцію НБУ як органу державного управління (2025 р.)⁹. Вагомим є і дисертаційне дослідження Т. В. Яценко, у якому комплексно розкрито адміністративно-правові засади державного регулювання ринків фінансових послуг (2020 р.)¹⁰.

Водночас, попри наявність значного масиву наукових напрацювань, у вітчизняній літературі все ще бракує комплексних досліджень, присвячених визначенню та уточненню адміністративно-правового статусу суб'єктів публічного адміністрування у сфері фінансового лізингу.

Мега статті – визначення та обґрунтування адміністративно-правового статусу суб'єктів публічного адміністрування у сфері фінансового лізингу, включаючи аналіз їхніх повноважень, функцій, інструментів регуляторного впливу та особливостей взаємодії в умовах сучасної моделі державного нагляду.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розпочинаючи ґрунтовний аналіз адміністративно-правового статусу суб'єктів у сфері фінансового лізингу, необхідно передусім визначити онтологічну сутність ключової категорії дослідження – «суб'єкт публічного адміністрування». У сучасній вітчизняній адміністративістиці відбувається процес зміни наукових парадигм: відхід від радянської моделі «державного управління», що базувалася на імперативному, командному впливі, до європейської концепції «публічного адміністрування» (public administration). Як слушно зауважують провідні теоретики права, зокрема А. М. Колот та ін., ця термінологічна трансформація не є простою заміною вивісок; вона відображає глибинну зміну філософії взаємодії держави та бізнесу, де суб'єкт владних повноважень перестає бути лише «караючим мечем», а стає архітектором ринкового середовища та постачальником адміністративних послуг¹¹.

Наукова дискусія щодо визначення суб'єкта публічного адміністрування у фінансовій сфері обертається навколо поєднання владних та сервісних функцій. Під суб'єктом публічного адміністрування у сфері фінансового лізингу пропонується розуміти уповноважену державою інституцію (орган державної влади або інший суб'єкт публічного права), яка на підставі та в межах, визначених законом, здійснює регуляторний, наглядовий і контрольний вплив на діяльність фінансових компаній-лізингодавців з метою забезпечення законності, стабільності та розвитку ринку небанківських фінансових послуг.

Важливо наголосити, що сучасне розуміння цього суб'єкта нерозривно пов'язане з поняттям «дискреційних повноважень». На відміну від класичного адміністративного права, де дії чиновника чітко регламентовані інструкцією, у сфері фінансового регулювання суб'єкт адміністрування (насамперед Національний банк України) наділяється правом на «професійне судження». Це новела для української правової системи, яка була імплементована разом із прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг»¹². Професійне судження дає змогу суб'єкту адміністрування приймати рішення, базуючись не лише на формальному дотриманні лізинговою компанією нормативів, а й на сутнісному аналізі ризиків її діяльності. Такий підхід суттєво розширює адміністративно-правовий статус суб'єкта, наближаючи його до моделі, що існує у країнах Європейського Союзу та США, але водночас покладає на нього підвищену відповідальність за обґрунтованість своїх рішень.

У першій групі суб'єктів визначимо Верховну Раду України. Хоча парламент не здійснює оперативного управління лізинговими компаніями, його роль як первинного суб'єкта адміністративно-правового регулювання є визначальною, такою, що легітимує сам інститут фінансового лізингу та встановлює межі втручання держави у цю сферу.

Кабінет Міністрів України у цій системі посідає місце вищого органу в системі органів виконавчої влади, впливає на сферу фінансового лізингу опосередковано, але масштабно. Політика ним реалізується через формування загальнодержавних програм економічного розвитку, де лізинг розглядається як інструмент оновлення основних фондів промисловості та сільського господарства. Суб'єкти загальної компетенції створюють екосистему, в якій функціонує ринок, визначаючи макроекономічні та правові передумови для лізингової діяльності.

Переходячи до аналізу суб'єктів спеціальної компетенції, стикаємося з феноменом Національного банку України, який після ліквідації Нацкомфінпослуг (Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг) зосередив у своїх руках безпрецедентний обсяг владних повноважень. Статус НБУ є унікальним для української правової системи, оскільки він поєднує в собі ознаки органу державного управління, центрального банку та спеціального регулятора ринків небанківських фінансових послуг. Згідно зі ст. 99 Конституції України та Законом України «Про Національний банк України»^{13; 14}, основною функцією НБУ є забезпечення стабільності грошової одиниці, однак реформа «Спліт» розширила його мандат на забезпечення стабільності всієї фінансової системи, включно з сектором лізингу.

Після реалізації уже згаданої реформи «Спліт», яка консолідувала функції нагляду, НБУ набув статусу «мега-регулятора», що потребувало докорінного перегляду законодавчої бази. Фундаментом, на якому будується вся

конструкція публічного адміністрування у цій сфері, є тріада законодавчих актів, що вступили в дію та набули повної сили протягом 2021–2024 років. Центральне місце тут посідає Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії»¹⁵, який, вступивши в дію у 2024 році, фактично скасував застарілі підходи до регулювання та запровадив єдині стандарти для всіх надавачів фінансових послуг. У нерозривному зв'язку з ним і спеціальний Закон України «Про фінансовий лізинг» у новій редакції¹⁶, що деталізує особливості саме лізингових правовідносин, перетворюючи їх з суто цивільно-правових контрактів на об'єкт пильного адміністративного регулювання. Третім стовпом є Закон України «Про Національний банк України», який наділяє регулятора інституційною, функціональною та фінансовою незалежністю.

Науковці, зокрема М. В. Плотнікова, слушно зауважують, що особливістю нормативної основи діяльності НБУ є не лише наявність законів, а й колосальний масив підзаконної нормотворчості. Адміністративно-правовий статус НБУ характеризується наявністю права на видання обов'язкових до виконання нормативно-правових актів (постанов Правління НБУ), які часто мають більш імперативний вплив на ринок, ніж самі закони. Тому сучасна нормативна база побудована на принципах пропорційності та передбачуваності: НБУ зобов'язаний проводити консультації з ринком перед запровадженням нових регуляцій, що є проявом демократизації адміністративного процесу. Важливо також відзначити імплементацію норм європейського права в нормативну базу НБУ, що наближає український ринок лізингу до стандартів ЄС.

Процедура авторизації (ліцензування) діяльності з надання фінансового лізингу нині є комплексною адміністративною послугою, яка включає перевірку джерел походження капіталу, оцінку бізнес-плану та аналіз організаційної структури компанії. НБУ веде постійний моніторинг відповідності ліцензійним умовам, і втрата цієї відповідності може призвести до скасування реєстрації, що фактично означає «адміністративну смерть» суб'єкта на ринку фінансових послуг.

На відміну від оперативного лізингу, фінансовий лізинг за своєю економічною сутністю є формою кредитування, а отже, несе в собі притаманні фінансовому сектору ризики: кредитний ризик, ризик ліквідності, операційний ризик. Усвідомлюючи це, законодавець у Законі «Про фінансовий лізинг» наділив НБУ повноваженнями встановлювати обов'язкові економічні нормативи та вимоги до діяльності лізингодавців. Ключовою вимогою тут є вимога до власного капіталу.

Прозора структура власності є передумовою ефективного нагляду, оскільки дає змогу регулятору розуміти, хто реально приймає рішення і хто несе відповідальність за діяльність компанії¹⁷.

Ще одним критично важливим елементом регуляторної функції є встановлення вимог до ділової репутації та професійної придатності керівників і

власників істотної участі лізингових компаній. Поняття «бездоганна ділова репутація» є оціночним, що надає НБУ широку дискрецію.

Наглядова функція НБУ є логічним продовженням функції регуляторної. Сучасна доктрина адміністративного права розрізняє контроль (перевірку минулих дій) і нагляд (систематичне спостереження). У діяльності НБУ ці поняття інтегровані в єдину систему пруденційного нагляду. Фундаментальною зміною в адміністративно-правовому статусі регулятора став перехід від формального нагляду до ризик-орієнтованого нагляду.

Цей підхід, закріплений у стратегічних документах НБУ та нормах закону № 1953-IX, передбачає концентрацію наглядових зусиль на тих сферах і суб'єктах, які генерують найбільші ризики. Для лізингових компаній це означає, що інтенсивність спілкування з регулятором прямо залежить від обсягу їхнього портфеля, якості активів та ринкової поведінки.

Сучасні IT-рішення дають змогу регулятору в автоматичному режимі виявляти відхилення від нормативів, погіршення фінансового стану або підозрілі операції.

Завершальним і найбільш імперативним елементом адміністративно-правового статусу НБУ є повноваження щодо застосування заходів впливу (санкцій). Це класичний прояв адміністративного примусу, який має на меті не лише покарання порушника, а й насамперед корекцію його поведінки та відновлення законності. Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» суттєво розширив арсенал заходів впливу, доступних регулятору, та деталізував процедуру їх застосування, наблизивши її до стандартів квазі-судового процесу.

Процедура застосування заходів впливу чітко регламентована: вона передбачає повідомлення компанії про виявлені порушення, надання їй можливості надати заперечення (право на захист) та колегіальний розгляд питання на засіданні Комітету з питань нагляду НБУ. Такий порядок, як зазначає Є. В. Царікова у згадуваній праці, покликаний мінімізувати суб'єктивізм і забезпечити дотримання прав піднаглядних суб'єктів.

Отже, адміністративно-правовий статус Національного банку України у сфері фінансового лізингу є складним, багатограним та надзвичайно потужним. Концентрація таких повноважень в одному органі вимагає високого рівня інституційної зрілості та відповідальності, адже від якості адміністративних рішень НБУ безпосередньо залежить інвестиційний клімат та розвиток реального сектору економіки України.

У сучасній архітектурі національної безпеки сфера фінансового лізингу розглядається не лише як інструмент інвестиційного оновлення економіки, а й як потенційний канал для переміщення вартості, що може бути використаний для легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. У цьому контексті адміністративно-правовий статус Державної служби фінансового моніторингу України (Держфінмоніторингу) набуває особливо-го значення, виходячи за межі класичного адміністративного нагляду.

Правовою основою діяльності цього суб'єкта є Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» № 361-IX¹⁸. Специфіка лізингу, що передбачає оперування дороговартісними активами (рухомим і нерухомим майном, спецтехнікою), робить його привабливим для схем, пов'язаних із заниженням або завищенням вартості об'єктів, фіктивним лізингом або використанням складних ланцюгів власності для приховування кінцевого бенефіціара.

Взаємодія між Держфінмоніторингом і Національним банком України є яскравим прикладом міжвідомчої адміністративної синергії. НБУ контролює дотримання лізинговими компаніями процедур фінмоніторингу (наявність правил, відповідальних осіб), тоді як Держфінмоніторинг аналізує змістовну частину транзакцій.

Ще одним важливим, хоча і менш «помітним» у щоденній діяльності суб'єктом спеціальної компетенції, є Антимонопольний комітет України (АМКУ). Ринок фінансового лізингу, як і будь-який сегмент фінансового сектору, схильний до процесів концентрації капіталу, що актуалізує роль Антимонопольного комітету України (АМКУ) як специфічного суб'єкта публічного адміністрування. Адміністративно-правовий статус АМКУ визначається Законом України «Про захист економічної конкуренції»¹⁹ та має ознаки квазісудового органу. Його завданням є забезпечення рівних правил гри та недопущення спотворення ринкового середовища.

Попри прогресивний характер реформи «Спліт» і оновлення законодавчої бази, реалізація адміністративно-правового статусу суб'єктів публічного адміністрування стикається з низкою викликів. Однією з ключових проблем, яку виділяють дослідники адміністративного права, зокрема А. В. Омельченко у згадуваній праці, є надмірна дискреція (розсуд) регулятора.

Іншим проблемним аспектом, на нашу думку, є складність адміністрування. Уніфікація вимог і підтягування стандартів регулювання небанківських установ до банківських стандартів створює значне адміністративне навантаження на невеликий бізнес. Виникає питання про дотримання принципу пропорційності в публічному адмініструванні та співмірність витрат на дотримання регуляторних вимог з тими ризиками, які ці компанії реально створюють для ринку. У професійному середовищі дедалі частіше підкреслюється потреба подальшої диференціації наглядових режимів залежно від розміру та бізнес-моделі лізингодавців, що частково вже передбачено новим Законом «Про фінансові послуги», але потребує практичної імплементації.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Адміністративно-правовий статус суб'єктів публічного адміністрування у сфері фінансового лізингу в Україні зазнав докорінних змін і натеper перебуває на етапі активної інституційної кристалізації. Реформа «Спліт» стала каталізатором переходу від формального державного управління до сучасного публічного адмі-

ністрування, що базується на ризик-орієнтованому підході та професійному судженні.

Національний банк України, як ключовий суб'єкт, зосередив у своїх руках потужний адміністративний апарат, що дає змогу здійснювати наскрізний контроль за діяльністю лізингодавців – від входу на ринок до виведення з нього. Водночас розширення повноважень регулятора актуалізує питання пошуку балансу між публічним інтересом (стабільність ринку) і приватним інтересом (свобода підприємництва). Гармонізація взаємодії між НБУ, Держфінмоніторингом та АМКУ, а також впровадження новітніх технологій у наглядовий процес є запорукою побудови прозорого та надійного ринку фінансового лізингу. Подальші наукові розвідки мають бути спрямовані на аналіз правозастосовної практики нових законів і розробку пропозицій щодо мінімізації корупційних ризиків при реалізації дискреційних повноважень регулятора. Тільки за умови ефективного, прозорого та пропорційного публічного адміністрування фінансовий лізинг зможе повною мірою реалізувати свій потенціал як драйвер економічного відновлення України.

1. Внукова Н. М., Безродна О. С., Колодзів О. М. та ін. Сучасні економіко-правові ризик-орієнтовані засоби регулювання розвитку ринку фінансових послуг: монографія / за ред. Н. М. Внукової, С. В. Глібка. Харків: ХНЕУ імені Семена Кузнеця, 2020. 304 с.
2. Голуб Н. О. Дозвіл на концентрацію суб'єктів господарювання як складова конкурентної політики держави. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2024. Вип. 82, ч. 1. С. 372–376. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2024/05/61.pdf>
3. Марущак А. В. Правові основи контрольно-наглядових повноважень Національного банку України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2015. 211 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/bitstreams/1b2f8bd1-5683-4b71-9e9e-3b1554b41e0e/download>
4. Нечипоренко Ю. Законодавча та установча функції українського парламенту. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2018. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/nechyporenko_zakonodavcha-1.pdf
5. Омельченко А. В. Дискреційні повноваження та судовий контроль за їх реалізацією. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2025. Вип. 88, ч. 4. С. 40–47. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.4.40>
6. Плотнікова М. В. Нормативно-правові акти Національного банку України як форма державного регулювання діяльності банків. *Правовий вісник Української академії банківської справи*. 2010. № 1 (3). С. 31–35. URL: https://biem.sumdu.edu.ua/images/stories/docs/K_CPD/Plotnikova_s_004.pdf
7. Погореленко Н. П., Пилипчук Д. С. Регуляторна діяльність Національного банку України для забезпечення фінансової стабільності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2017. Вип. 13, ч. 2. С. 87–91. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/items/178fbc5d-fa90-4718-8eeb-0f0b64194cdd>
8. Царікова Є. В. Порядок організації та застосування Національним банком України заходів впливу. *Право і безпека*. 2016. № 4 (63). URL: <https://oaji.net/pdf.html?n=2017/2258-1486114726.pdf>
9. Шевченко О. В., Севаст'яненко О. В. Регуляторна функція Національного банку України як органу державного управління. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2025. Вип. 89, ч. 3. С. 159–163. URL: <https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/>

10. Ященко Т. В. Державне регулювання ринків фінансових послуг: адміністративно-правовий аспект: дис. ... д-ра філософії: 081 / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2020. 224 с. 11. Kolot A., Herasymenko O. Market, state and business in coordinates of the new economy. *Problems and Perspectives in Management*. 2017. Vol. 15, No. 3. P. 76–97. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(3\).2017.07](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(3).2017.07) 12. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.09.2019 р. № 79-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/79-20> 13. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> 14. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/679-14> 15. Про фінансові послуги та фінансові компанії: Закон України від 14.12.2021 р. № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1953-20> 16. Про фінансовий лізинг: Закон України від 04.02.2021 р. № 1201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1201-20> 17. Про затвердження Положення про вимоги до структури власності надавачів фінансових послуг: постанова Правління Національного банку України від 14.04.2021 р. № 30 (у редакції постанови від 07.11.2025 р. № 135). URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/publicinfos/nbu-regulations> 18. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 р. № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/361-20> 19. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 р. № 2210-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2210-14>

References

1. Vnukova N. M., Bezrodna O. S., Kolodziev O. M. et al. Modern economic and legal risk-oriented means of regulating the financial services market development: monograph / ed. by N. M. Vnukova, S. V. Hlibko. Kharkiv: Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, 2020. 304 p. (in Ukr.).
2. Holub N. O. Authorization for concentration of business entities as a component of the state competition policy. *Scientific Herald of Uzhhorod National University*. Series: Law. 2024. Issue 82, Part 1. P. 372–376. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2024/05/61.pdf> (in Ukr.).
3. Marushchak A. V. Legal basis of control and supervisory powers of the National Bank of Ukraine: Candidate of Legal Sciences dissertation: 12.00.07 / National University "Odesa Law Academy". Odesa, 2015. 211 p. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/bitstreams/1b2f8bd1-5683-4b71-9e9e-3b1554b41e0e/download> (in Ukr.).
4. Nechyporenko Yu. Legislative and constituent functions of the Ukrainian Parliament. Kyiv: I. F. Kuras Institute of Political and Ethnic Studies of the NAS of Ukraine, 2018. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/nechyporenko_zakonodavcha-1.pdf (in Ukr.).
5. Omelchenko A. V. Discretionary powers and judicial control over their implementation. *Scientific Herald of Uzhhorod National University*. Series: Law. 2025. Issue 88, Part 4. P. 40–47. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.4.40> (in Ukr.).
6. Plotnikova M. V. Regulatory acts of the National Bank of Ukraine as a form of state regulation of banking activities. *Legal Bulletin of the Ukrainian Academy of Banking*. 2010. No. 1 (3). P. 31–35. URL: https://biem.sumdu.edu.ua/images/stories/docs/K_CPD/Plotnikova_s_004.pdf (in Ukr.).
7. Pohorelenko N. P., Pylypchuk D. S. Regulatory activity of the National Bank of Ukraine to ensure financial stability. *Scientific Herald of Uzhhorod National University*. Series: International Economic Relations and World Economy. 2017. Issue 13, Part 2. P. 87–91. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/items/178fbc5d-fa90-4718-8eeb-0f0b64194cdd> (in Ukr.).

8. Tsarikova Ye. V. Procedure for organization and application of enforcement measures by the National Bank of Ukraine. *Law and Safety*. 2016. No. 4 (63). URL: <https://oaji.net/pdf.html?n=2017/2258-1486114726.pdf> (in Ukr.). 9. Shevchenko O. V., Sevastianenko O. V. Regulatory function of the National Bank of Ukraine as a public administration body. *Scientific Herald of Uzhhorod National University*. Series: Law. 2025. Issue 89, Part 3. P. 159–163. URL: <https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/> (in Ukr.). 10. Yashchenko T. V. State regulation of financial services markets: administrative and legal aspect: Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy: 081 / Taras Shevchenko National University of Kyiv. Kyiv, 2020. 224 p. (in Ukr.). 11. Kolot A., Herasymenko O. Market, state and business in coordinates of the new economy. *Problems and Perspectives in Management*. 2017. Vol. 15, No. 3. P. 76–97. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(3\).2017.07](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(3).2017.07) 12. On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine regarding the Improvement of Functions of State Regulation of Financial Services Markets: Law of Ukraine dated September 12, 2019 No. 79-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/79-20> (in Ukr.). 13. Constitution of Ukraine: Law of Ukraine dated June 28, 1996 No. 254k/96-VR. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (in Ukr.). 14. On the National Bank of Ukraine: Law of Ukraine dated May 20, 1999 No. 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/679-14> (in Ukr.). 15. On Financial Services and Financial Companies: Law of Ukraine dated December 14, 2021 No. 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1953-20> (in Ukr.). 16. On Financial Leasing: Law of Ukraine dated February 4, 2021 No. 1201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1201-20> (in Ukr.). 17. On Approval of the Regulation on Requirements for the Ownership Structure of Financial Services Providers: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine dated April 14, 2021 No. 30 (as amended by Resolution dated November 7, 2025 No. 135). URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/publicinfos/mbu-regulations> (in Ukr.). 18. On Prevention and Counteraction to Legalization (Laundering) of Criminal Proceeds, Terrorist Financing and Financing of Proliferation of Weapons of Mass Destruction: Law of Ukraine dated December 6, 2019 No. 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/361-20> (in Ukr.). 19. On Protection of Economic Competition: Law of Ukraine dated January 11, 2001 No. 2210-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2210-14> (in Ukr.).

Bagriychuk Dmytro. Administrative and legal status of subjects of public administration in the field of financial leasing

Abstract. *The article is devoted to a comprehensive study of the administrative and legal status of public administration entities in the field of financial leasing in Ukraine under conditions of systemic reform of the regulatory architecture of the financial sector.*

A thorough analysis of the legal nature of public administration entities in the financial sphere is carried out, and the correlation between their authoritative and service functions is revealed. Special attention is paid to the systemic classification of these entities by the scope of their competence into bodies of general and special competence, which makes it possible to identify the mechanisms for the formation and implementation of state policy in the field of financial leasing.

The administrative and legal status of the National Bank of Ukraine is analysed as the key mega-regulator which, after the liquidation of the National Commission for State Regulation of Financial Services Markets, has concentrated an unprecedented scope of authoritative powers. Four key functions of the NBU are disclosed: the registration function, which has transformed from formal record-keeping into a

complex mechanism of market access involving verification of capital sources and the business model; the regulatory function, implemented through the establishment of prudential requirements, ownership structure requirements and fit-and-proper checks of managers' business reputation; the supervisory function, exercised in the form of off-site monitoring and on-site inspections based on a risk-oriented approach; and the function of applying enforcement measures, which constitutes the most imperative manifestation of administrative coercion, with a hierarchy of sanctions ranging from preventive measures to licence revocation, as well as some other state institutions.

Key problems in the implementation of the administrative and legal status of these entities are identified: excessive regulatory discretion resulting from the use of evaluative concepts, which creates risks of violating the principle of legal certainty; a disproportionate administrative burden on small leasing companies as a result of the unification of requirements.

Keywords: *financial leasing, public administration entity, administrative and legal status, National Bank of Ukraine, state regulation, financial services, administrative liability.*

Дата першого надходження рукопису до видання: 30.12.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 03.03.2026

Дата публікації: 24.03.2026